

CSICSERGŐ ÓVODA

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

2026.

Kislángi Polgármesteri Hivatal Jegyzője

81 56 Kisláng, Fő u. 63. T: 22/435-502 E-mail: hivatal@kislang.hu

Kivonat Kisláng Község Önkormányzat Képviselő-testületének 2026. szeptember 24-én tartott ülése jegyzőkönyvéből.

Kisláng község Önkormányzat Képviselő-testületének **123/2026. (IX.24.) határozata**

a Kislángi Csicsergő Óvoda-Mini Bölcsőde és Konyha Szervezeti és Működési Szabályzatával, Pedagógiai Programjával és Házi rendjével kapcsolatos fenntartói egyetértésről

Kisláng Község Önkormányzat Képviselő-testülete megismerte, megtárgyalta a Kislángi Csicsergő Óvoda-Mini Bölcsőde és Konyha Szervezeti és Működési Szabályzatát, Pedagógiai Programját, valamint Házi rendjét és azzal egyetért.

Kisláng Község Önkormányzat Képviselő-testülete megbízza Kovács Mihály polgármestert, hogy a testületi döntésről a Kislángi Csicsergő Óvoda-Mini Bölcsőde és Konyha vezetőjét értesítse.

Határidő: azonnal

Felelős: Kovács Mihály polgármester

Kovács Mihály sk.
polgármester

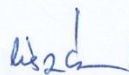
Mészárosné Esze Anita sk.
jegyző

Farkasné Izing Nikoletta sk.
jvk. hitelesítő

Szabó György sk.
jvk. hitelesítő

A kivonat hiteles.
Kisláng, 2026. szeptember 25.

Mészárosné Esze Anita
jegyző

Tartalom

1. BEVEZETŐ	6
1.1. Az óvoda jellemző adatai	7
1.2. Óvodánk bemutatása.....	7
1.2.1. Földrajzi és települési környezet.....	7
1.2.2. Demográfiai helyzet.....	8
1.2.3. Infrastruktúra és fejlesztések.....	8
1.2.4. Intézményünk története és tárgyi környezete.....	8
1.2.5. Férőhelyek, csoportszervezés	9
1.2.6. Feladat- és alaptevékenység.....	9
1.2.7. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása.....	9
1.2.8. Fejlesztő foglalkozások.....	9
1.2.9. Szabadidős foglalkozások	10
1.3. A pedagógiai program jogszabályi háttere	10
1.4. A pedagógiai program küldetése – filozófia.....	11
2. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP	11
2.1. Gyermekekép.....	11
2.2. Óvodakép.....	12
2.2.1. Az óvodai nevelésünk alapelvei:	12
2.3. Pedagóguskép	12
3. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI.....	13
3.1. Óvodai nevelés általános feladatai	13
3.2. Az egészséges életmód alakítása	14
3.2. Az egészséges életmód alakítása	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
3.2.1. Az egészséges életmód alakításának alapelvei	14
3.2.2. Egészséges táplálkozás	15
3.2.3. Mindennapos testmozgás	16
3.2.4. Testi és lelki egészség fejlesztése, szenvedélybetegségek megelőzése	16
3.2.5. Bántalmazás és erőszak megelőzése	17
3.2.6. Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás	18
3.2.7. Személyi higiéné	19
3.2.8. Környezeti higiéné	20
3.2.9. Egészségnevelési és környezeti nevelési céljaink, feladataink.....	21
3.2.10. Egészségfejlesztő program.....	22
3.3. Érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés	23

3.3.1. Konfliktuskezelés az óvodában.....	24
3.3.2. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	25
3.4. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	25
4. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI.....	28
4.1. Személyi feltételek	28
4.2. Tárgyi feltételek.....	28
4.3. Az óvodai élet megszervezése	29
4.3.1.Napirend:.....	29
4.3.2. Hetirend.....	29
4.3.3 Iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység:	30
4.3.4 Dokumentáció, nyomon követés:.....	30
4.4. Az óvoda kapcsolatrendszerei	31
Fenntartó:	32
Fejér Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Enyingi Tagintézménye	33
Családvédelmi és Gyermekjóléti Szolgálat.....	33
5. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI	34
5.1. Pedagógiai hitvallás	34
5.2. A programunk alapelvei	34
5.3. A mese szerepe az óvodai életben	34
6. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	35
6.1. Játék	35
6.2. Verselés, mesélés.....	36
6.3. Ének, zene, népi játék, tánc	37
6.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.....	38
6.5. Mindennapos mozgás	39
6.6. A külső világ tevékeny megismerése	41
6.7. Munka jellegű tevékenységek	42
6.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	42
6.9. Differenciált fejlesztés:.....	43
6.10. Az iskolakezdéshez szükséges feltételek: testi, lelki és szociális érettség.	45
7. GYERMEKVÉDELEM	46
8. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE.....	47
8.1. Sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek	47
8.2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő (BTMN) gyermek.....	48

8.3. Kiemelten tehetséges gyermekek	49
8.4. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű (HH, HHH) gyermekek.....	49
9. 1-ES TÍPUSÚ DIABÉTESSZEL ÉLŐ GYERMEK ELLÁTÁSA.....	50
10. FOKOZOTT KOCKÁZATÚ ALLERGIÁS GYERMEK ELLÁTÁSA	50
11. AZ ÓVODA HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI ÉS RENDEZVÉNYEI.....	51
12. TERVEZÉS, DOKUMENTUMOK, MÉRÉS, ÉRTÉKELÉS	53
12.1. A tervezés rendje	53
11.1. Havi tematikus terv.....	54
12.2. Szakmai dokumentumok	55
12.3. A gyermek fejlődésének nyomon követése	57
12.4. Mérések az óvodában:	57
12.5. A pedagógiai-szakmai munka eredményességének értékelése	58
13. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	59

1. BEVEZETŐ

A program újragondolását az Óvodai Nevelés Országos Alapprogram iránymutatása, szellemisége, cél- és feladatrendszere, a módosított Köznevelési törvény, az intézményi átszervezés, valamint a kislángi óvoda sajátosságai tették szükségessé. Ugyanakkor óvodánk elkötelezett amellett, hogy a mese- és hagyományközpontú nevelés segítségével biztosítsa gyermekeink számára az érzelmi biztonságot, az anyanyelvi fejlesztést és a közösséghez tartozás élményét.

Az Alapprogram alapelveit elfogadva valljuk, hogy a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg. A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be. Az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

Gyermekeinket körülveszi a felgyorsult, folyamatosan változó világ. Mindemellett nekünk, pedagógusoknak figyelembe kell vennünk a sok új szakmai, törvényi és külső környezeti változásokat, ugyanakkor meg kell őriznünk azokat az értékeket – a mesét, a hagyományokat, a népi kultúrát – amelyek a gyermeki lélek biztonságát nyújtják.

A Pedagógiai Programunkban foglaltak az alapja és egyben meghatározója annak a közös értékrendnek, melyet minden dolgozónak követnie kell, az intézménybe járó gyermekek sikeres, pozitív kimenetelű nevelése, fejlesztése érdekében. Hangsúlyos a gyermekközpontúság, a gyermekek tisztelete, a játék, mint az óvodáskorú gyermek legfontosabb tevékenysége, valamint a mese és a hagyományok mindennapos jelenléte.

Az is fontos számunkra, hogy a gyermekek szülei – az óvodába lépés pillanatától – ismerjék Pedagógiai Programunkat, az abban foglaltakat elfogadják és megvalósítását támogassák.

Nevelőtestületünk közössége tudatosan alkotta meg az óvodai nevelés helyi programját. Ebben a munkában arra törekszünk, hogy összegezzük az elmúlt évek nevelőmunkájának eredményeit, sikereit s egyben jövőt orientáló szakmai képet fogalmazzunk meg a fenntartó, az igénybe vevő szülői kör és a helyi közösségeink számára.

1.1. Az óvoda jellemző adatai

Intézmény neve	Kislángi Csicsergő Óvoda-Mini Bölcsőde és Konyha
Székhely	8156 Kisláng, Fő utca 53.
Elérhetőség	Tel: 06 22 435 544; e-mail: ovodakislang@datatrans.hu ; honlap: www.kislang.hu
OM azonosító	201891
Alapító Okirat száma, kelte	1071-11/2021 (2021.05.21.)
Maximális gyermeklétszám	103 fő
Engedélyezett csoportok száma	4
Fenntartó	Kisláng Község Önkormányzata (8156 Kisláng, Fő utca 63.)

1.2. Óvodánk bemutatása

1.2.1. Földrajzi és települési környezet

Kisláng község Fejér vármegyében, az Enyingi járásban helyezkedik el. A település Székesfehérvártól mintegy 40 km-re, a Balaton térségéhez viszonylag közel található. A falu területe. Földrajzi szempontból a Mezőföld középtáján, a Káloz–Igari-löszhátak kistáján fekszik.

Kisláng a 20. század elején, a Zichy-uradalom területén alakult ki. A XIX-XX. század fordulóján a nagylángi uradalom súlyos anyagi nehézségekkel küzdött, és a válság megoldását Zichy János a kislángi gazdaság felparcellázásában látta. A parcellázási terveket 1902-re dolgozták ki, majd 1904 és 1906 között megtörtént a terület kiosztása. A falu közigazgatásilag kezdetben még Nagylánghoz tartozott, végül 1913-ban vált önálló településsé. A község ma is őrzi az alapítás korabeli rendezett, merőleges és párhuzamos utcaserkezetét.

A név eredete több elképzelésen alapul: a legvalószínűbb, hogy a Láng helynév személynévből keletkezett – 1279-ben egy Langueus vezetéknévű család volt a terület birtokosa. A helyi

hagyomány szerint azonban a „tüzes ember” mondájához kapcsolódik, aki láng alakjában jelent meg a lapályon.

1.2.2. Demográfiai helyzet

A község lakossága az elmúlt években kismértékű ingadozást mutatott. A legfrissebb adatok szerint Kisláng teljes állandó lakossága 2025. január 1-jén 2545 fő (1284 férfi, 1261 nő), ami 1,18%-os növekedést jelent az előző évhez képest. (A népsűrűség 45,7 fő/km².)

A korábbi években (a kézirat korábbi változatában) 2400-2600 fő között mozgó lakosságról volt szó – ez az adat mára pontosabbá vált, és megközelítőleg 2545 fő körül stabilizálódott.

A térségben továbbra is megfigyelhető a közeli ipari központok elszívó hatása, ugyanakkor a városokból történő visszaköltözés is jelen van. Kisláng alapvetően mezőgazdasági jellegű település; a munkanélküliség és az ingázók száma (becslések szerint továbbra is mintegy 400 fő) jelentős. Óvodánkban ennek következtében a hátrányos helyzetű gyermekek aránya folyamatosan növekszik.

1.2.3. Infrastruktúra és fejlesztések

A településen az 1990-es évektől kezdődően jelentős infrastrukturális fejlesztések valósultak meg: ivóvíz-, gáz-, telefon- és kábeltévé-hálózat kiépítése, tornaterem, főzőkonyha, óvodai tornaszoba, háziorvosi és védőnői szolgálat épülete, Művelődési Ház, Polgármesteri Hivatal, Tájékház, valamint az iskola.

A legújabb fejlesztések közé tartozik a Kislángi Vadócz Pál Művelődési Ház, Könyvtár és Faluház komplex energetikai korszerűsítése, mosdó felújítása, színpad padlózatának cseréje. Emellett a Kislángi Csicsergő Óvoda termeibe új szőnyegek és bútorzatok kerültek, amelyek hozzájárulnak a gyermekek kényelméhez és a nevelési környezet minőségének javításához.

1.2.4. Intézményünk története és tárgyi környezete

Az óvodát 1953-ban nyitották meg. Kezdetben egy csoporttal, majd 1960-tól két, 1974-től három, 1992-től négy csoportszobával működik. 2003-ban tornaszoba épült társadalmi munkában, a szülők segítségével. 2009-ben tetőcsere, 2017-ben energetikai korszerűsítés (nyílászárók, szigetelés, fűtés, napelemek, napkollektorok) történt. 2019–2021 között új udvari játékokkal (csúszda, hinta, kerékpáros pálya, játéktároló) gazdagodtunk.

Az óvoda családi légkörű, barátságosan berendezett termeiben sokféle fejlesztő játék, korszerű tornaszoba, hangulatos és praktikus felszerelt udvar, tágas kert várja a gyermekeket. A **programunkhoz kapcsolódóan** alakítunk ki a **mesesarkokat, alkalmazunk népi hangszereket, dramatikus kellékeket, évszak-asztalokat és hagyományfalakat.**

1.2.5. Férőhelyek, csoportszervezés

Jelenleg a férőhelyek száma **103 fő**, engedélyezett csoportok száma **4**. A csoportszervezési formát az adott nevelési év lehetőségei határozzák meg. A csoportszervezés során törekszünk az életkori heterogenitásra és a gyermekek egyéni szükségleteinek figyelembevételére, valamint a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrációjának biztosítására..

1.2.6. Feladat- és alaptevékenység

Óvodánk a családi nevelés kiegészítője a gyermek 2,5–3 éves korától a tankötelezettség kezdetéig. Biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit, segíti az iskolai közösségbe való beilleszkedést, és a pedagógiai tevékenységrendszerével, tárgyi környezetével a környezettudatos magatartás kialakulását.

Az óvoda a gyermekek napközbeni ellátásával összefüggő feladatokat is ellátja, valamint **5. életévtől kezdődően** – a 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet 1. melléklet IV. fejezet 6. pontjával összhangban – **iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységet** szervez a nagycsoportos gyermekek számára, napi 45 perces időkeretben, játékba integráltan.

1.2.7. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása

Az illetékes szakértői bizottság szakvéleménye alapján integráltan neveljük a különleges bánásmódot igénylő gyermekeket:

- ✓ enyhén értelmi fogyatékos,
- ✓ beszéd fogyatékos,
- ✓ nagyothalló,
- ✓ mozgásszervi fogyatékos (önálló hely- és helyzetváltoztatásra képes),
- ✓ egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermek.

1.2.8. Fejlesztő foglalkozások

A Nevelési Tanácsadó és Szakértői Bizottság szakvéleménye alapján a további egy év óvodai nevelésben részesülő gyermekek számára fejlesztő foglalkozásokat szervezünk. A fejlesztést a

csoportban dolgozó óvodapedagógusok végzik (integráltan vagy egyéni fejlesztés keretében), logopédus heti két alkalommal, SNI-s gyermekekkel gyógypedagógus foglalkozik a szakvéleményben meghatározott óraszámban. Az egyéni fejlesztést végző pedagógusok fejlesztési tervet és fejlesztési naplót vezetnek. Fokozott figyelmet fordítunk a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek beilleszkedésére és felzárkóztatására.

1.2.9. Szabadidős foglalkozások

- ✓ **Zeneovi:** heti egy foglalkozás az 5–6 éves gyermekek részvételével.
- ✓ Részvétel a falu rendezvényein.
- ✓ AngolKalauz-külsős szakemberrel
- ✓ TSMT torna- külsős szakemberrel

Céljuk: művészeti neveléssel a személyiségfejlesztés, a népi kultúra megalapozása, ritmus- és térérzék fejlesztése, közösségi életre nevelés.

1.3. A pedagógiai program jogszabályi háttere

- ✓ A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. Törvény
- ✓ 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról, módosította a 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelet (hatályos: 2025. szeptember 1-jétől).
- ✓ 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- ✓ 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet – a pedagógusok új életpályájáról szóló törvény végrehajtásáról
- ✓ 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről
- ✓ 7/2025. (IV. 15.) Korm. rendelet – az ÓNOAP módosításáról
- ✓ 2011.évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól
- ✓ 1997. évi XXXI. tv. a Gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról
- ✓ Az 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- ✓ 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- ✓ 277/1997. (XII.22.) kormányrendelet a pedagógus-továbbképzésről
- ✓ 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről

- ✓ 17/2013. (III.1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve
- ✓ 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet – a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról
- ✓ Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- ✓ Házi rend, SZMSZ
- ✓ Nevelőtestületi határozatok

1.4. A pedagógiai program küldetése – filozófia

Óvodánk küldetése, hogy a ránk bízott gyermekek számára olyan szeretetteljes, biztonságot nyújtó és élményekkel teli közösséget teremtsünk, ahol a **mese és a hagyomány** természetes módon szövi át a mindennapokat. Hiszünk abban, hogy a népmesék, mondókák, népi játékok és jeles napok segítik leginkább a gyermekek érzelmi biztonságát, identitásának alakulását, közösségi érzését és nyelvi fejlődését.

Válaszunk a kor kihívásaira: a felgyorsult, digitalizált világban **a mese lassító, mélyítő, lelket simogató erejével**, valamint a **hagyományokban rejlő összetartozás-érzéssel** ellensúlyozzuk a felszínességet. Célunk, hogy a "Csicsergő"-ből kilépő gyermekek ne csak iskolaérettek legyenek, hanem nyitott, kreatív, empátiás és saját kultúrájukban otthonosan mozgó kis személyiségekké váljanak.

2. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

2.1. Gyermekkép

A gyermek egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre. Fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az egyéni fejlődés üteme, a spontán és tervszerűen alkalmazott nevelői hatások együttesen határozzák meg.

Óvodai nevelésünk **gyermekközpontú, befogadó**. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának. Hiszünk abban, hogy a gyermek számára a világ a **mesén, az élményen, a játékon és a hagyományokon** keresztül válik érthetővé és szerethetővé. A népmesék, mondókák, népi játékok, jeles napok és családi hagyományok segítik a gyermek érzelmi biztonságát, identitásának kialakulását, közösségi érzését és nyelvi fejlődését.

Gyermekképünk alapja:

- ✓ a gyermek alapvető tisztelete,
- ✓ a szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is vett egyediségének szem előtt tartása,

- ✓ a gyermeki személyiség értéként kezelése,
- ✓ a gyermek személyiségformálásába vetett hit,
- ✓ a gyermek személyiségének kibontakoztatásához szükséges gondoskodó szeretet nyújtása,
- ✓ minden gyermek egyenlő esélye a magas színvonalú nevelésre.

2.2. Óvodakép

Olyan óvoda megteremtésére törekszünk, ahol a gyermekek és a velük foglalkozó felnőttek szeretik, elfogadják, meghallgatják egymást. Örömmel vesznek részt a közös tevékenységekben.

Óvodánk biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit. A mese- és hagyományközpontú nevelés segítségével olyan értékeket közvetítünk, amelyek megalapozzák a gyermekek **nemzeti identitástudatát, keresztény kulturális értékeink tiszteletét, környezettudatos magatartását és egészséges életvitelét.**

2.2.1. Az óvodai nevelésünk alapelvei:

- ✓ A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége.
- ✓ **A gyermekeket fejlődő személyiségnek tekintjük.**
- ✓ Az óvoda **inkluzív szemlélettel**, gyermekközpontú nevelési attitűddel törekszik a személyiség kibontakoztatására.
- ✓ Az alkalmazott pedagógiai eszközöket, módszereket a gyermek személyiségéhez és érési üteméhez igazítjuk.
- ✓ A játék elsődlegessége.
- ✓ **A mese mindennapos jelenléte** – különös tekintettel az élőszavas mesélésre.
- ✓ A hagyományok átadása élményeken keresztül.
- ✓ A természet ritmusához és az évkörhöz igazodó nevelés.
- ✓ A közösségi játékélmény biztosítása.

2.3. Pedagóguskép

Az óvodai nevelőmunka kulcsszereplője a pedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. **A pedagógus elfogadó, segítő, támogató** attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.

Az óvodánkban dolgozó pedagógusok a szabadjáték prioritását hangsúlyozzák, szívesen és örömmel végzik nevelő-fejlesztő munkájukat.

Az egész nap során harmóniát, érzelmi biztonságot, elfogadó légkört teremtenek. A párhuzamosan végezhető tevékenységekhez biztosítják a megfelelő eszközöket és a szabad választás lehetőségét. Figyelembe veszik a gyermekek aktuális fizikai és érzelmi állapotát és ehhez igazítják a tevékenységek tempóját, időtartamát, módszereit.

Színes, változatos módszereket alkalmaznak. Az ismeretek átadásakor a komplexitásra törekednek, melyet a gyermekek tevékenykedtetésével, cselekvésbe ágyazottan valósítanak meg.

Munkájukban a tanulási folyamatot a nevelés szerves részeként kezelik.

Értékeléseikkel, visszajelzéseikkel a gyermekek fejlődését segítik.

A gyermekeket az egymás elfogadására, az egyéni sajátosságok tiszteletben tartására nevelik.

Munkájuk során olyan munkaformákat, módszereket alkalmaznak, amelyek önellenőrzésre, önértékelésre ösztönzik a gyermekeket, elősegítik önértékelési képességeik kialakulását.

Kommunikációjukat minden partnerrel a kölcsönösség és konstruktivitás jellemzi.

Tudatosan ösztönzik a gyermekek egyéni és egymás közötti kommunikációját.

Saját pedagógiai gyakorlatukat folyamatosan elemzik és fejlesztik.

Az óvodai nevelés eredményességének alapja az óvodapedagógusok, a logopédus, utazó gyógypedagógus magas szintű szakmai tevékenységének, a pedagógiai munkát közvetlenül segítő munkatársak (pedagógiai asszisztens, dajka, óvodatitkár), valamint a technikai munkatársak (konyhai dolgozók, karbantartó) összehangolt munkája.

3. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

3.1. Óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodáskor végére a nevelő és személyiségfejlesztő tevékenység eredményeképpen a gyermekekben kialakulnak a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés feltételei. Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi, lelki és értelmi fejlesztése, szükségleteinek kielégítése:

- ✓ Az egészséges életmód alakítása,
- ✓ Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- ✓ Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

3.2. Az egészséges életmód alakítása

A gondozás és a gondoskodás a gyermekről alapvető és állandóan jelenlévő sajátossága az óvodának. Kiemelt jelentőségű ebben az életkorban az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének kialakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése.

Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- ✓ a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése,
- ✓ a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése,
- ✓ a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése,
- ✓ a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése,
- ✓ az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés (különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettszír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek, gyümölcsök és tejtermékek fogyasztásának ösztönzése), a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása,
- ✓ **életvezetési készségek fejlesztése**, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz,
- ✓ a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése,
- ✓ a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezet-tudatos magatartás megalapozása,
- ✓ megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki és értelmi nevelési feladatok ellátása.

3.2.1. Az egészséges életmód alakításának alapelvei

- ✓ A gyermekek meglévő ismereteire, tapasztalataira építve alakítjuk a testápolás, étkezés, öltözködés, mozgás, pihenés szokásrendszerét.

- ✓ Rugalmas napirenddel, stressz-mentes, biztonságos, nyugodt légkörrel biztosítjuk a betegségmegelőzés és egészségmegőrzés feltételeit.
- ✓ A gyermekek évszaktól függetlenül minél több időt töltenek a szabadban, rendszeresen mozognak.
- ✓ A délutáni pihenés – meséléssel, énekléssel, csenddel – az idegrendszer megfelelő érésehez, az élmények feldolgozásához nélkülözhetetlen.
- ✓ Valljuk, hogy az egészséges környezet és az egészséges életmód kölcsönhatásban van egymással. Ezért kiemelten fontos a környezettudatos szemlélet és magatartás megalapozása.

3.2.2. Egészséges táplálkozás

Célunk: az egészséges élelmiszerek, ételek, a korszerű táplálkozás iránti igény felkeltése.

Feladataink:

- ✓ A megfelelő étkezési szokások kialakítása.
- ✓ Az egészséges táplálkozásra nevelés.
- ✓ A helyes táplálkozásból eredő egészségmegőrző tevékenység.
- ✓ A családdal való szoros együttműködés kialakítása az egészséges táplálkozás szokásainak alakítása terén.

A gyermekekkel közösen végzett előkészületek során biztosítjuk a kulturált étkezés feltételeit. A szükséges eszközök (tányérok, evőeszközök, poharak, terítő, szalvéta) megfelelő méretben és mennyiségben elérhető helyen, biztonságosan tárolva rendelkezésre állnak.

A feltálatl ételek elnevezését megtanítjuk a gyermekeknek, egy-egy ismeretlen étel bevezetésénél gondolunk arra, hogy a gyermek először kóstolja meg, így kedvesítő ismereteket nyújtunk az ételről. Nem erőltetjük az ételt, de kínálunk, ezzel igyekszünk megszerettetni az új ízeket.

A gyermekek az óvodai tevékenységek során folyamatosan ismerkednek meg a gyümölcsökkel, zöldségfélékkel. Minden érzékszervet megmozgatunk a tapasztalatszerzés során, mindezeket versekkel, mondókákkal, mesékkel, körjátékokkal kísérve tesszük még vonzóbbá a gyermekek részére.

A folyamatos folyadékpótlás a nap bármely szakában biztosított.

3.2.3. Mindennapos testmozgás

Célunk:

- ✓ A testmozgás, a szabadban való tartózkodás igényének felkeltése.
- ✓ A rendszeres testedzés szokássá alakítása.
- ✓ A rendszeres testmozgással kapcsolatos egészséges életvitel megalapozása.

Feladataink:

- ✓ A gyermekek mozgásigényének kielégítése.
- ✓ A természetes mozgáskedv megőrzése.
- ✓ A szervezet edzése.
- ✓ A rendszeres kondicionálás, ezen belül a testi erő és állóképesség fejlesztése.
- ✓ Az időjáráshoz való alkalmazkodás és a teherbíró képesség fejlesztése.

A játékos mozgásra a szabad levegőn, rossz idő esetén a csoportszobában, tornaszobában eszközökkel és eszköz nélkül, spontán és szervezett formában, minden nap lehetőséget biztosítunk. Időjárástól függően minimum napi 2-3 órát „levegő és napfény edzést” biztosítunk a fokozatosságot betartva. A szabadban való levegőzés csak akkor mellőzhető, ha kánikula, hőségriadó (II. illetve III. fokozat, extrém meleg) vagy zivatar, erős havazás, orkánszerű szél, sűrű köd vagy rendkívüli hideg van (-5°C fok alatti hőmérséklet).

3.2.4. Testi és lelki egészség fejlesztése, szennvedélybetegségek megelőzése

Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért. Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat.

A dohányzás megelőzését szolgáló óvodai egészségnevelési program tevékenységei:

Szabad beszélgetések. A beszélgetés kezdeményezője lehet az óvodapedagógus, de lehet maga a gyermek is (valamely aktuális eseménnyel, élménnyel, filmjelenettel stb. kapcsolatosan). A szabad beszélgetésben kisebb, önkéntesen csatlakozó gyermekcsoport vehet részt.

A dohányzás ártalmainak elemzésére szolgáló szabad beszélgetések kezdeményezésére a következő alkalmakat, lehetőségeket alkalmazzuk:

- ✓ Kirándulási élmények feldolgozása: napsütés, szabad levegő, madárdal, napozás, szabad mozgás, jókedv, veszélyek; értéke: füstmentesség, pormentesség, szabad légzés, erő kifejtés, sok mozgás.
- ✓ Élmények elmondása a dohányfüstös helyiségekről: saját lakásunk levegője, szórakozó helyek füstje, gyárkérmények füstje, füstmérgezéses balesetek; a családban dohányzók megszokott dohányzási helyei, vendégségben tapasztalt dohányzás.
- ✓ Ismeretek átadása a dohányzás ártalmairól a gyermeki élményekkel kapcsolatosan: károsítja a tüdőt, az idegrendszert, valamint a gyomor és a szív munkáját; másokat is károsít, zavarja azokat, akik beszívják a dohányfüstöt.
- ✓ Beszélgetés arról, milyen leszek, ha nagy leszek: milyen ember szeretnék lenni; segíteni akarok másoknak, egészséges, edzett, erős akarok lenni; mit kell ezért tenni, mit kell elkerülni.

3.2.5. Bántalmazás és erőszak megelőzése

A WHO definíciója: *„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”*

Feladataink:

- ✓ Intézményünk közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködünk a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.
- ✓ A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek nevelése. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermekvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.
- ✓ Az óvodáskorú gyermekek bűnmegelőzési programjának az „Ovi-zsaru program” témaköreinek alkalmazása, feldolgozása a csoportokban. (Ismerkedés szabályai; Szabá-

lyok, utasítások betartásának fontossága; Idegen személlyel történő találkozás, kapcsolat, ajándékelfogadás szabályai: utcán, játszótéren, idegen lakásban; Otthon tartózkodás szabályai: telefonálás, idegen beengedése a lakásba).

3.2.6. Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

A gyermekbalesetek megelőzése érdekében illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ-ben kerültek rögzítésre.

Az óvoda berendezése, eszközei csak a baleset megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba, állapotuk folyamatosan ellenőrzésre kerül, ez az udvari eszközök esetében szakértői felülvizsgálattal egészül ki.

A gyerekek játékos tevékenységek során megismerkednek a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőkkel, illetve ezek közül is azzal, amit ők el is tudnak végezni. Ide tartozik a segítségkérés (felnőtt értesítése, hogyan kell mentőt hívni), a sérülttel való kapcsolatteremtés és a könnyebb sérülések ellátása.

A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magával, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében.

Módszerek: a szerepjáték, mesélés, bábozás, drámajáték, könyv és képolvasás, társasjátékok, beszélgetés.

A gyermekekkel az óvodai nevelési év elején, valamint szükség szerint, az óvodapedagógus által kezdeményezett irányított tapasztalatszerzések (tanulási-, párhuzamos tevékenységek, kirándulás stb.) előtt ismertetjük a következő védő-óvó előírásokat:

- ✓ az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírás,
- ✓ az irányított tevékenységek során előforduló veszélyforrások,
- ✓ a tilos és az elvárható magatartásforma.

A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően ismertetjük. Az ismertetés ténye a csoportnaplóban kerül dokumentálásra.

Az óvoda berendezéseinek, eszközeinek folyamatos ellenőrzése.

Játékos ismerkedés a vészhelyzetekkel (segítségkérés, könnyebb sérülések ellátása).

Védő-óvó előírások ismertetése az év elején, kirándulások előtt.

3.2.7. Személyi higiéné

Célunk: a gyermekek egészségének védelme, a személyi higiéné iránti igény alakítása.

Testápolás

A testápolás a gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres és szükség szerinti tisztálkodásukat és igényük kialakulását szolgálja.

Feladataink:

- ✓ A tisztálkodási folyamat megismertetése: helyes sorrendiség és technika begyakorlása.
- ✓ A test tisztántartásának (bőr, fogak, haj, érzékszervek, körmök ápolásának) igénnyé alakítása, az ezzel kapcsolatos szokások alakítása, fejlesztése.
- ✓ A legfőbb személyi higiéniai nevelési feladatunk: a kézmosás és fogmosás szokássá fejlesztése, valamint a WC- és a WC-papír használatával kapcsolatos helyes szokások kialakítása.
- ✓ A tisztaság alapvető fontosságának, a betegség megelőzésének és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítjuk a gyermekekben.
- ✓ A saját személyi felszerelés (törülköző, zsebkendő, fésű, fogmosó-felszerelés) használatára szoktatás

Öltözködés

A napirend keretei között az öltözködés során minden gyermeknek szükség szerint (az egyéni tempót, sajátos nevelési igényt és életkori sajátosságokat figyelembe véve) segítünk, és elegendő időt biztosítunk.

Feladataink:

- ✓ Az öltözködés helyes sorrendjének megismertetése és begyakoroltatása.
- ✓ Saját felszerelésük, ruhájuk felismerésének gyakorlása.

- ✓ Az önállóság fokozatos kialakítása.
- ✓ Az öltözködéssel kapcsolatos technikai fogások megtanítása: gombolás, kötés, cipzárázás, ruhakifordítás elsősorban a szülő feladata. Az óvodai nevelés során e technikai elemek gyakorlása, gyakoroltatása, valamint a gyakorlás során fejlődő képességek, készségek: a testtudat, finommotorika, szem-kéz, szem-láb koordináció, téri orientáció, reláció szókincs (eleje-háta, bal-jobb megkülönböztetése), aktív szókincs fejlesztése a feladatunk.

Pihenés

A szervezet egészséges fejlődéséhez elengedhetetlen a napi pihenés. Az alvási szokások alakítása, az ezzel kapcsolatos tudatosság és következetesség éppolyan fontos, mint az egészséges táplálkozás és a rendszeres testmozgás.

Feladataink:

- ✓ Fontos feladatunknak tartjuk az egészséges életvitel, az egészséges életmód iránti igény megalapozását, kialakítását rendszeres életritmus, megfelelő napi-rend. A pihenéshez nyugodt, meghitt légkört biztosítunk: éneklés, zenehallgatás, mesélés elalvás előtt.
- ✓ Figyelünk az egyéni szokásokra is: alvókákkal, „otthoni kedvencekkel” való alvás biztosítása.
- ✓ Pihenés alatt a gyermekeket az egymás iránti toleranciára szoktatjuk: legyenek csendben, ne zavarják a társaikat.

3.2.8. Környezeti higiéné

Célunk: a természetvédelemmel, a hulladék kezeléssel, az energiatakarékossággal kapcsolatos feladatok tudatosítása.

Feladataink:

- ✓ A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- ✓ Az óvoda tisztaságának megóvására, rendben tartására nevelés.
- ✓ Az óvoda épületének és környezetének szépítése, virágosítása.
- ✓ A csoportszobák rendszeres szellőztetése.

- ✓ A megfelelő (egészséget óvó) fűtés-hűtés és világítás biztosítása

3.2.9. Egészségnevelési és környezeti nevelési céljaink, feladataink

Célunk olyan óvodai környezet megteremtése, ahol:

- ✓ természetessé válik a gyermekekben az egészséges életmód, életvitel igénye, és kialakulnak az ehhez szükséges alapvető szokások;
- ✓ az óvoda érték- és szabályrendszere, a rendszeresség, rugalmasság és helyes életritmus alkalmazásával erősödik a gyermekek immunrendszere, növekszik teherbírássuk, állóképességük;
- ✓ kialakulnak a környezettudatos gondolkodás és magatartás alapjai;
- ✓ az egészséges életmód területén kialakított szokások mintául szolgálnak a családok számára.

Feladataink:

- ✓ A gyermekek testi és lelki szükségleteinek, valamint mozgásigényének kielégítése.
- ✓ Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, belső igénnyé fejlesztése.
- ✓ A szokás- és szabályrendszer közös alakítása a gyermekekkel, betartásának figyelemmel kísérése és fejlesztő értékelése.
- ✓ A mindennapos levegőzés, mozgás, testedzés biztosítása.
- ✓ A nyugodt pihenés feltételeinek megteremtése (szellőztetés, csend, mese, éneklés, egyéni szokások tiszteletben tartása).
- ✓ Játékos balesetvédelmi oktatás, a védő-óvó előírások ismertetése az év elején, kirándulások előtt, baleset esetén (dokumentálás a csoportnaplóban).
- ✓ Prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása megfelelő szakemberek bevonásával, együttműködésre törekvés.
- ✓ A kulturált étkezés szokásainak megismertetése és gyakoroltatása (evőeszközök használata, asztalterítés, új ízek megismertetése, egyéni igények figyelembevétele).
- ✓ A tisztálkodással, öltözködéssel kapcsolatos szokások alakítása, az önállóság fokozatos kialakítása.
- ✓ A környezet védelméhez, megóvásához kapcsolódó szokások alakítása (tisztaság megóvása, rendben tartás, takarékoság vízzel, papírral, elemi természetvédelmi tevékenységek).

- ✓ A családokkal együttműködve a közös szemléletmód kialakítása, a szülők tájékoztatása az egészséges életmóddal kapcsolatos óvodai szokásokról.

3.2.10. Egészségfejlesztő program

Az egészségfejlesztés célja (20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § alapján), hogy az óvodában eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jólétét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

Az óvodai egészségnevelés-egészségfejlesztés célja:

- ✓ A gyermekek egészségi állapotának megőrzése és erősítése.
- ✓ Képessé tenni őket – életkoruknak és fejlettségüknek megfelelően – a saját egészségüket meghatározó és befolyásoló tényezők felismerésére, az egészségvédelemmel kapcsolatos alapvető ismeretek elsajátítására.

A teljes körű egészségfejlesztés feladatai:

Egészséges táplálkozás: új ízek megismertetése, zöldség- és gyümölcsfogyasztás ösztönzése, a kulturált étkezés feltételeinek biztosítása, folyamatos folyadékpótlás, együttműködés a családdal.

Mindennapos testmozgás: a gyermekek mozgásigényének kielégítése spontán (szabad játékban) és irányított (szervezett) formában, a szabad levegő kihasználásával, változatos eszközökkel.

Testi és lelki egészség fejlesztése, szenvedélybetegségek megelőzése: az óvoda felnőtt dolgozói modellértékű példamutatása, szabad beszélgetések a dohányzás ártalmairól, az egészséges életmód előnyeiről.

Bántalmazás és erőszak megelőzése: együttműködés a gyermekjóléti szolgálattal, a pedagógus kötelessége a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények feltárása és megszüntetése.

Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás: az óvoda berendezéseinek, eszközeinek folyamatos ellenőrzése, a gyermekek játékos ismerkedése a vészhelyzetekkel (segítségkérés, könnyebb sérülések ellátása), a védő-óvó előírások ismertetése.

Személyi higiéné: a kézmosás és fogmosás szokássá fejlesztése, a WC-használattal kapcsolatos helyes szokások kialakítása, a tisztaság iránti igény alakítása, a saját személyi felszerelés használatára szoktatás.

Az egészségfejlesztési program megvalósítása, ellenőrzése, értékelése:

A család és az óvoda nevelési elveinek összehangolása a szokásalakítás érdekében.

A szülők tájékoztatása már az óvodába lépés előtt (családlátogatás, ismerkedési délelőtt).

A gyermekek fejlődésének nyomon követése, dokumentálása a „Fejlődési Naplóban”(oviKRÉTA) az óvodába lépéstől az óvoda elhagyásáig.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére (az egészséges életmód területén)

- ✓ A gyermek szívesen mozog a szabadban évszaktól függetlenül; életkorának megfelelően edzett testileg és lelkileg.
- ✓ Ismeri és betartja az egészséges életmóddal kapcsolatos alapvető szokásokat, szabályokat, valamint a balesetvédelmi magatartásformákat.
- ✓ Kulturáltan étkezik; megfelelő kéztartással, rendeltetésszerűen használja az evőeszközöket; szívesen fogyaszt zöldségeket és gyümölcsöket.
- ✓ Önállóan, felszólítás nélkül végzi a tisztálkodással (kézmosás, fogmosás, WC-használat) és öltözködéssel kapcsolatos teendőket.
- ✓ Szükségleteit önállóan képes kielégíteni, szükség esetén késleltetni.
- ✓ Ismeri és betartja a pihenés szabályait; képes nyugodtan, csendben pihenni.
- ✓ Fontosnak tartja saját higiéniáját és környezete rendjét, tisztaságát; takarékoskodik a vízzel, papírral.
- ✓ Szívesen és aktívan vesz részt elemi természetvédelmi tevékenységekben (madárvédelem, növények gondozása).

3.3. Érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés

Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönöz, és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására. Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.

Célunk, hogy a gyermekek „lelki egészségének”, érzelmi intelligenciájának optimális fejlődését elősegítsük, érzelmi biztonságukat megteremtsük, és érzelmileg kiegyensúlyozott, őszinte, motivált gyermekeket neveljünk.

Kiemelt feladataink:

- ✓ A gyermekeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék.
- ✓ A gyermek és az óvoda alkalmazottai, valamint a gyermekek közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.
- ✓ Az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek.
- ✓ Neveljük a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.
- ✓ A közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akaratának (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat) alapozása.
- ✓ A gyermek nyitottságára építve segítsük megismerni szűkebb és tágabb környezetét, amely a **nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés** alapja.
- ✓ A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe a speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

3.3.1. Konfliktuskezelés az óvodában

A szociális készségek gyermekkorban fokozatosan alakulnak ki. Az óvodai konfliktusok gyakran a gyermek szociális fejlettségének, kapcsolatteremtő készségének hiányosságából adódnak.

Célunk a gyermekek szociális képességeinek pozitív formálása és a kapcsolatteremtő képesség hiányosságainak csökkentése.

Feladataink:

- ✓ Önálló konfliktusmegoldásra ösztönzés, saját tapasztalatok megélésére törekvés.
- ✓ A szociális készségek fejlesztése változatos eszközökkel (mese, báb, drámajáték).
- ✓ Pozitív példaadás a mindennapokban.
- ✓ Nyugodt, kiegyensúlyozott, harmonikus légkör megteremtése.

- ✓ Különböző technikák közvetítése a gyermekek számára a problémák és konfliktusok megfelelő kezeléséhez.

Feladataink az SNI-s gyermekek nevelésében:

- ✓ A szokásrend kialakításánál vegyük figyelembe a sajátos nevelési igényű gyermekek képességeit.
- ✓ Segítsük a gyermeket a csoport szokás- és szabályrendszerének megértésében és elfogadásában.
- ✓ Az állapotához igazodó elvárásokat támasszunk felé, növeljük önbizalmát.
- ✓ Segítsük társas kapcsolataik alakulását.

3.3.2. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- ✓ A gyermek kötődik az óvodához, szívesen jár, jól érzi magát; elfogadja, szereti társait és a felnőtteket.
- ✓ Képes kapcsolatteremtésre és együttműködésre felnőttekkel és gyerekekkel egyaránt.
- ✓ Éntudata kialakult, érzelmeit érthetően kifejezi, szándékait képes érvényesíteni.
- ✓ Megérti, elfogadja és tolerálja, hogy az emberek különbözőek; szükség esetén segítséget nyújt.
- ✓ Magatartásának érzelem- és indulatvezéreltsége csökken; képes vágyaik késleltetésére, a kudarcok elviselésére.
- ✓ Képes a felmerülő problémákat önállóan, változatos módon megoldani, konfliktusait erőszakmentesen kezelni.
- ✓ A szabályokat elfogadja és betartja (szabálytudat), az elkezdett tevékenységet befejezi (feladattudat).
- ✓ Kialakul a szülőföldhöz való kötődés, fejlődik hazaszeretete.

3.4. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezet-
tel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságra –, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Az értelmi nevelés feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, kreativitás) fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

Célunk:

- ✓ A gyermekek érthető, tiszta, kifejező kommunikációjának, beszédképességének kialakítása.
- ✓ Gazdag aktív szókincssel, fejlett kommunikációs készséggel rendelkező, önmagát, gondolatait, élményeit, érzelmeit kifejezni és másokat meghallgatni tudó gyermekek nevelése, akik helyesen használják a magyar nyelvet.
- ✓ Az értelmi képességek optimális fejlődését elősegítő feltételek megteremtése, a tanuláshoz szükséges képességek fejlesztése az iskolai tanulás megkezdéséhez.

Feladataink:

- ✓ Biztonságot nyújtó, elfogadó, beszédet motiváló környezet megteremtése, ahol a gyermekek bátran megszólalhatnak.
- ✓ A gyermekek beszédállapotának megismerése, beszédkedvük felkeltése és fenntartása.
- ✓ A nyelvtani szabályoknak megfelelő beszédmodell nyújtása (hangsúly, hanglejtés, hangszín, beszédritmus).
- ✓ Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés.
- ✓ Beszédészlelés, beszédhallás, beszédmegértés, valamint az érzelmek, gondolatok, tapasztalatok szóbeli kifejezőképességének fejlesztése.
- ✓ Új fogalmak értelmezése, aktív szókincs bővítése, ismert és kitalált mesék, történetek elmondására ösztönzés.
- ✓ A magyar népmesék, népi mondókák, versek, népdalok – mint a legértékesebb anyanyelvi fejlesztő eszközök – mindennapos használata; bábozás, dramatizálás, beszédtechnikai játékok alkalmazása.

- ✓ Együttműködés a logopédus szakemberrel a beszédhibák korrekciója érdekében.
- ✓ Inger- és élménygazdag környezet biztosítása, a gyermeki érdeklődés, kíváncsiság felébresztése és fenntartása.
- ✓ Játékos cselekedtetéssel, élménypedagógiai eszközökkel az észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, kreativitás, gondolkodás fejlesztése.
- ✓ A képességfejlesztés differenciáltan, az egyéni képességek és fejlődési ütem figyelembevételével.

Feladataink az SNI-s gyermekek nevelésében:

- ✓ Olyan nyugodt légkör kialakítása, ahol fejlődik a gyermek beszédkedve és beszédértése.
- ✓ Szakemberek bevonásával az anyanyelvi készségek, képességek fejlesztése, sikerélmény biztosítása.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- ✓ A gyermek képes a hangok észlelésére, helyes képzésére, a szavak és mondatok megértésére, alkotására. Mondataiban változatosan és helyesen használja a szófajokat.
- ✓ Beszéde a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető, megfelelő hangsúlyozású, hanglejtésű és sebességű.
- ✓ Aktívan használja bővült szókészletét, választékosan beszél, mesél; az új kifejezések jelentésére rákérdez.
- ✓ Beszéde összefüggő, elbeszélése folyamatos, követi a történetek logikai és időrendi sorrendjét.
- ✓ Ismeri és használja az udvariassági szófordulatokat; a jellemző mesefordulatok megjelennek mindennapi beszédében.
- ✓ Szívesen nézeget könyveket, képekről beszél, mesél; figyelmesen, nyugodtan végighallgat másokat.
- ✓ Kíváncsi, érdeklődő környezete változásai, eseményei iránt; képes az élmények feldolgozására.
- ✓ Észlelése differenciált, felismeri és megnevezi a mennyiségi, térbeli, geometriai és időbeli viszonyokat; képes összehasonlítani, csoportosítani, ok-okozati összefüggéseket értelmezni.
- ✓ Képes egyszerű problémák önálló megoldására, ismereteit alkalmazza az élethelyzetekben.
- ✓ Élményeit kreatívan, egyéni módon fejezi ki mozgásban, játékban, vizuális alkotásokban.

- ✓ Rendelkezik az iskolába lépéshez szükséges pszichikus funkciókkal, kognitív képességekkel (figyelemösszpontosítás, reproductív emlékezet, gazdag képzelet, problémamegoldó gondolkodás, kommunikációs készség).

4. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

4.1. Személyi feltételek

Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll. A nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége, elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek.

Az óvodapedagógusi tevékenység és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak (pedagógiai asszisztens, dajka, konyhai dolgozók, karbantartó) összehangolt munkája hozzájárul az óvodai nevelés eredményességéhez.

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember (gyógypedagógus, logopédus) közreműködését igényli. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését és társadalmi integrálását.

Minden pedagógus eleget tesz a továbbképzési kötelezettségének; a továbbképzési terv elkészítésénél figyelembe vesszük az intézmény programját és a pedagógusok egyéni érdeklődését. Az óvodapedagógusok folyamatos szakmai fejlődésükre törekednek a mese- és hagyománypedagógia, valamint az inkluzív nevelés területén.

4.2. Tárgyi feltételek

Az óvoda rendelkezik a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Épületünk, udvarunk, berendezésünk a gyermekek biztonságát, kényelmét, egészségét szolgálja. Az óvodai élet színterei otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, lehetővé teszik a mozgás- és játékigény kielégítését, és a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, természetes anyagokkal veszik körül.

Rendelkezünk tornaszobával, fejlesztő szobával, jól felszerelt udvarral. Technikai és informatikai eszközeink (TV, számítógép, internet, CD lejátszó) megfelelőek.

4.3. Az óvodai élet megszervezése

4.3.1. Napirend:

Időszak	Tevékenység
6:30–8:00	Szabad játék összevont csoportban
8:00–11:45	Folyamatos tízórai, testápolás, beszélgetés, játék, tanulás, mindennapos testnevelés, mindennapos mese, levegőzés, udvari játék
11:45–12:30	Ebéd, testápolás
12:30–13:00	Hazavitel (ebéd után)
13:00–14:45	Délutáni pihenés (alvás)
14:45–15:00	Uzsonna, testápolás
15:00–16:30	Szabad játék összevont csoportban/udvaron, folyamatos hazavitel

4.3.2. Hetirend

A hetirendet a pedagógusok a csoport fejlettsége és a célok figyelembevételével állítják össze, melyet a csoportnapló tartalmaz.

Összeállításának szempontjai

- ✓ változatos tevékenységek kövessék egymást;
- ✓ heti egy alkalommal a mozgás, mint kötelező foglalkozás jelenjen meg;
- ✓ a témához kapcsolódóan, élménynyújtás, tapasztalatszerzés, kirándulás;
- ✓ csoportok összehangolása;
- ✓ minden terület jelenjen meg a hét valamely napján, a célokhoz, feladatokhoz igazodóan.

A napirendhez hasonlóan a hetirendben is vannak stabil, rendszeres, a szokásokat megalapozó tevékenységek, ugyanakkor lehetőség van arra, hogy az óvodapedagógus rugalmasan valósítsa meg a heti tervben meghatározott tevékenységeket. A hetirendtől az óvodapedagógus eltérhet, a tevékenységek megvalósítását rugalmasan változtathatja a hét folyamán.

Javasolt hetirend

- ✓ **Ének, zene, énekes játék, gyermektánc:** heti egy alkalommal
- ✓ **Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka:** heti egy alkalommal
- ✓ **Külső világ tevékeny megismerése:** környezeti nevelés, környezetismereti tapasztalatok szerzése: heti egy alkalommal
- ✓ **Külső világ tevékeny megismerése:** matematikai tapasztalatok szerzése: heti egy alkalommal (középső és nagycsoportos korú gyermekeknél)
- ✓ **Mozgás:** heti egy alkalommal (kötött formában); **játékos mozgásos tevékenységek, mozgásfejlesztő játékok:** naponta
- ✓ **Verselés, mesélés:** naponta

A gyermek egészséges fejlődéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez; a rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek. A napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást, nevelést végző munkatársakkal. Törekszünk a személyes interakciókra, az élıszavas mese és a közösségi játékélmény biztosítására.

4.3.3 Iskola-előkészítı fejlesztı pedagógiai tevékenység:

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó iskola-előkészítı fejlesztı pedagógiai tevékenységben vesznek részt. A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket e pont alkalmazása során tanköteles korukat megelőző nevelési évben járónak tekintjük.

- ✓ a nagycsoportos gyermekek számára játékos formában biztosítjuk az iskolakezdéshez szükséges képességek (figyelem, emlékezet, beszéd, finommotorika, problémamegoldó gondolkodás) fejlesztését;
- ✓ a tevékenység a mindennapos meséléssel, népi játékokkal, mozgással, énekléssel és kézműves foglalkozásokkal összekapcsolva, a játék elsődlegességének megtartásával valósul meg.

4.3.4 Dokumentáció, nyomon követés:

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését, fejlesztését és fejlődésük nyomon követését kötelező dokumentumok (csoportnapló, fejlődési napló, felvételi és mulasztási napló-oviKRÉTA) szolgálják. A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kort megelőző nevelési évtől kiegészül az iskola-előkészítı fejlesztı pedagógiai tevékenység tervezése érdekében szükséges készségek és képességek rögzítésével. A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.

4.4. Az óvoda kapcsolatrendszerei

Az óvodai nevelés a családi nevelésre épül, azzal együtt, azt kiegészítve szolgálja, segíti elő a gyermek optimális fejlődését. Ennek legalapvetőbb feltételei a családdal való hatékony együttműködés és folyamatos kapcsolattartás.

Az óvodai nevelőmunka a családokkal való szoros együttműködéssel lehet csak eredményes. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyek hozzájárulnak a gyermek alapos megismeréséhez, az óvoda-család kapcsolatának erősítéséhez.

Az óvodapedagógus gyermekismerete, pedagógiai és pszichológiai felkészültsége, a gyermek fejlődéséért érzett felelőssége megfelelő alapot teremt a családokkal való eredményes együttműködéshez.

Az óvoda és család együttműködésének célja: a család és az óvoda nevelőpartneri kapcsolatának fejlesztése, kiemelten a gondoskodó, óvó-védő, a gyermek fejlődését támogató, szeretetet adó családi nevelés elősegítésére törekszik.

Az együttműködésünk alapelvei:

- ✓ az óvoda csak a családdal együtt, a családi nevelés funkcióját erősítve tudja nevelő szerepét betölteni;
- ✓ fontos, hogy az együttműködés egyenrangú nevelőtársi viszonyban, jó partnerkapcsolatban valósuljon meg, melynek alapja a kölcsönös bizalom és segítségnyújtás;
- ✓ a nyitottság, empátia, tolerancia kölcsönös érvényesülése: a pedagógusok részéről a szülők problémáinak meghallgatásában megértés, tapintat a segítségnyújtás formáiban; a szülők részéről a köznevelési intézmény szokásainak, szabályainak elfogadása.

Feladataink:

- ✓ a szülő-óvodapedagógus folyamatos kapcsolattartásának biztosítása, konstruktív kommunikációjának megvalósítására törekvés;
- ✓ az információáramlás lehetőségeinek biztosítása;
- ✓ egyéni igények, szokások figyelembevétele, személyes bánásmód alkalmazása;
- ✓ kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrációs folyamatának segítése;
- ✓ feltételek megteremtése a szocializációs különbségekből adódó hátrányok kompenzálására.

Az együttműködés, kapcsolattartás formái:

- ✓ napi tájékoztatások, beszélgetések;

- ✓ szülői értekezletek;
- ✓ írásbeli értesítések;
- ✓ zárt facebook csoportokon keresztül;
- ✓ féléves értékelések;
- ✓ fogadóórák;
- ✓ ünnepek;
- ✓ kézműves családi délelőtt vagy délután;
- ✓ nyílt nap;
- ✓ ismerkedési délelőtt;
- ✓ telefon;

Iskola (Kislángi Tamási Áron Általános Iskola): Rendszeres kapcsolatot tartunk fenn a Kislángi Tamási Áron Általános Iskolával. Egymás nevelési céljainak kölcsönös megismerésére törekszünk.

Az óvoda és iskola együttműködésének célja és feladata:

- ✓ Az óvodából iskolába történő átmenet előkészítése, megkönnyítése a leendő iskolások, szüleik és tanítóik számára.
- ✓ A gyermekek iskolai beilleszkedésének, sikeres iskolai beválásának segítése érdekében hatékony együttműködés az óvoda és az iskola pedagógusi és a nevelőmunkát segítő szakemberek (gyógypedagógus, logopédus) között.
- ✓ A gyermekek fejlődésének nyomon követése.

Az együttműködés, kapcsolattartás formái:

- ✓ intézményvezetői konzultációk;
- ✓ kapcsolattartói megbeszélések;
- ✓ szakmai konzultációk (óvodapedagógusok – tanítók - nevelőmunkát segítő szakemberek);
- ✓ nyíltnapok;
- ✓ e-mail üzenetek;
- ✓ telefon;

Fenntartó: Fenntartó önkormányzatunkkal napi munkakapcsolatban állunk. A fenntartóval való kapcsolat elsődleges célja az intézmény zavartalan, törvényes és költséghatékony működésének biztosítása.

Kapcsolattartás formái:

- ✓ személyes megbeszélések;
- ✓ telefon;
- ✓ e-mail üzenetek;
- ✓ hivatalos írásbeli értesítések, tájékoztatók;
- ✓ éves intézményvezetői beszámoló.

Orvos - védőnői szolgálat

Elsődleges célunk a gyermekek egészségvédelme, a prevenciós munka, egészségnevelési program hatékony megvalósulása.

Az együttműködés, kapcsolattartás formája:

- ✓ Sürgős esetben segítségkérés.
- ✓ Státusz vizsgálatok (a vizsgálatokra a gyermeket a szülővel együtt az orvosi rendelőbe hívják be).
- ✓ Tisztasági szűrés: védőnő, félévente, ill. szükség szerint, fejtető vagy parazita-fertőzéses tünetek észlelése, bejelentések esetén.

Fejér Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Enyingi Tagintézménye

A szakszolgálat szakemberei szakértői vizsgálatokat végeznek, javaslatot tesznek a beiskolázáshoz; a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő (BTM), valamint részképesség-gyengeséget mutató gyermekek ellátásával kapcsolatos fejlesztésére; szakmai segítséget, tájékoztatást nyújtanak aktuális kérdésekben.

A Fejér Megyei Pedagógiai Szakszolgálat végzi a sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek diagnosztizálását. A vizsgálatot követően szakértői szakvéleményt állítanak ki. Ez alapján történik az érintett gyermekek ellátása.

Kapcsolattartás formái:

- ✓ személyes megbeszélések;
- ✓ esetmegbeszélések;
- ✓ telefon;
- ✓ e-mail üzenetek;
- ✓ hivatalos írásbeli értesítések, tájékoztatók.

Családvédelmi és Gyermejjóléti Szolgálat

A Családvédelmi és Gyermejjóléti Szolgálat a gyermekvédelmi, családtámogatási feladatok ellátásában, problémák kezelésében nyújt segítséget. A családsegítő munkatárs rendszeresen tartja a kapcsolatot az intézményvezetővel.

Elsődleges célunk a gyermekvédelmi feladatok hatékony megvalósítása az óvodában.

Kapcsolattartás formái:

- ✓ személyes megbeszélések;
- ✓ jelzőrendszeri konzultációk; esetmegbeszélések;
- ✓ esetjelzések;
- ✓ telefon;
- ✓ e-mail üzenetek;
- ✓ hivatalos írásbeli értesítések, tájékoztatók.

5. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI

5.1. Pedagógiai hitvallás

Óvodánk nevelőmunkájának alapja, hogy a gyermek számára a világ a mesén, az élményen, a játékon és a hagyományokon keresztül válik érthetővé és szerethetővé. A népmesék, mondókák, népi játékok, jeles napok és családi hagyományok segítik a gyermek érzelmi biztonságát, identitásának kialakulását, közösségi érzését és nyelvi fejlődését.

A helyi program célja, hogy:

- ✓ minden gyermek naponta találkozzon mesével – különösen élıszavas mesével;
- ✓ a magyar néphagyományok természetes módon épüljenek be az óvodai életbe;
- ✓ a gyermekek saját élményeiken keresztül tapasztalják meg az ünnepek, szokások és közösségi alkalmak jelentőségét;
- ✓ a családok is bekapcsolódjanak a hagyományörzésbe.

5.2. A programunk alapelvei

- ✓ A játék elsődlegessége
- ✓ A mese mindennapos jelenléte – az élıszavas mesélés elıtérbe helyezésével
- ✓ A hagyományok átadása élményeken keresztül
- ✓ A gyermek egyéni fejlődési ütemének tiszteletben tartása
- ✓ Család és óvoda együttmőködése
- ✓ A természet ritmusához és az évkörhöz igazodó nevelés

5.3. A mese szerepe az óvodai életben

Mindennapos mesélés rendje:

Időpont	Tevékenység
Reggel	Reggeli nyitó mese vagy rövid történet (beszélgetőkörben, élıszóval)
Délután	Pihenés elıtt hosszabb mese (élıszóval)
Hetente egy alkalom	Dramatizálás vagy bábozós alkalom
Félévente egyszer	Mes nap- óvónői mesejáték

Ajánlott mesetípusok:

- ✓ magyar népmesék
- ✓ állatmesék
- ✓ láncmesék
- ✓ népszokásokhoz kapcsolódó mesék
- ✓ kortárs gyermekirodalom
- ✓ más népek, nemzetiségek meséi

Kiemelt módszerek:

- ✓ előszavas mesélés
- ✓ bábozás
- ✓ dramatizálás
- ✓ meseillusztráció
- ✓ meseösvény
- ✓ mesehallgató sarok kialakítása

6. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

6.1. Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék – szabad képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó benyomásait játékában tagolja, jeleníti meg. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt – a szülő és az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

A játékhoz megfelelő helyre, esztétikus és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportléggkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz: a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, a konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz. Kiemelten támogatjuk a **népi játékokat** és a **népi dalos játékokat**, amelyek a hagyományok átadásának is fontos eszközei.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült, kreatív gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

Célunk: a játék örömforrásként szolgáljon, a gyermek belső szükségleteinek kielégítését, személyiségének harmonikus fejlődését. A játéktevékenységen keresztül alakítjuk érzelmi, akaratit tulajdonságaikat, szociális és társas viselkedésüket.

Feladataink: nyugodt, érzelmi biztonságot adó légkör megteremtése; ingergazdag, cselekvésre inspiráló környezet kialakítása; a játékeszközök hozzáférhető elhelyezése; a szabadjáték folyamatosságának biztosítása; a gyermekjáték választásának tiszteletben tartása; szükség esetén együttjátszás, támogatás; a szabályrendszer közös alakítása; egészséges versenyszellem megalapozása.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére: a gyermek örömmel, önfeledten játszik; önállóan kezdeményez szerep- és szabályjátékokat, alkalmazkodik társaihoz és a szabályokhoz; játékában elmélyült, kitartó; szívesen bábozik, dramatizál, részt vesz népi játékokban; konstruál, alkot, problémákat kreatívan old meg; egészséges versenyszellemben tevékenykedik.

6.2. Verselés, mesélés

A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdoló, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat. A meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére.

Az **éőszavas mese** különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát. A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, a klasszikus és a kortárs irodalmi művek, valamint más népek, nemzetiségek meséinek egyaránt helye van. A programunk keretében naponta biztosítjuk az éőszavas mesélést (reggeli nyitó mese, pihenés előtti hosszabb mese), heti rendszerességgel dramatizálást, bábozást.

Célunk: a gyermekek pozitív személyiségjegyeinek megalapozása, érzelmi, erkölcsi és értelmi fejlődésének elősegítése, nyelvi és kommunikációs képességeik fejlesztése a gyermekirodalom eszközeivel; a mesélés biztosítsa a gyermek lelki nyugalmát; a beszédprodukció tartalmi és formai fejlesztése.

Feladataink: biztonságot nyújtó, beszédet motiváló környezet megteremtése; a gyermekek beszédállapotának megismerése; helyes beszédmodell nyújtása; az anyanyelv szeretetére nevelés; beszédészlelés, beszédhallás, szókincs fejlesztése; ismert és kitalált mesék elmondására ösztönzés; együttműködés a logopédussal; a mese- és versélmény komplexitásának kibontása (dramatizálás, bábozás, mozgás).

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére: a gyermek szívesen ismételi verseket, mondókákat; igényli a mesehallgatást; szívesen bábozik, dramatizál; képes önálló mesemondásra, szöveghű előadásra; beszédében megjelennek a mese hatására tanult kifejezések; beszéde árnyalt, kifejező; szét tudja választani a mesét és a valóságot (mesetudat).

6.3. Ének, zene, népi játék, tánc

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az **énekes népi játékok**, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik

zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét.

A népdalok éneklése, hallgatása, a **táncok, néptáncok és népi játékok** a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a **nemzeti nevelésben**, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.

A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik. Óvodánkban saját programunk havi tematikus tervéhez kapcsolódóan válogatjuk a dalokat, mondókákat, népi játékokat.

Célunk: a zene, az éneklés, a népi játékok megszerettetése; a magyar népi játékok és hagyományok megismertetése; a gyermekek zenei ízlésének formálása; a zenei „anyanyelv” megalapozása.

Feladataink: megfelelő légkör, tér, idő, eszközök biztosítása; a gyermek spontán kezdeményezéseinek megerősítése; a zenei nevelés anyagának elsősorban a magyar mondóka- és dalkincséből való válogatása; a fokozatosság elvének követése; a népdalok éneklésével, a néptáncokkal és a népi játékokkal a hagyományok közvetítése; más népek dalaival, igényes kortárs művészeti alkotásokkal való ismerkedés; zenehallgatás élményének biztosítása; ritmusérzék, hallás, zenei emlékezet, mozgáskultúra fejlesztése.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére: a gyermek zenei tevékenységei tudatossá, önállóvá válnak; tisztán, bátran, élvezettel énekel; mondókákat pontos hangzólejtéssel, lüktetéssel mondja; felismeri a zenei fogalompárokat (magas-mély, gyors-lassú, halk-hangos); ritmustapsal, mozdulatokkal kíséri; bátran használ ritmushangszereket; képes táncos mozgásokra, térformák alakítására; élvezettel hallgatja a zenét; ismer népi dalokat, más nemzetek dalait.

6.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.

A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Az óvodai nevelésben törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek felismerésére.

Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít. Maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására. **Előtérbe helyezzük a természetes anyagok, termékek felhasználását.**

Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképessegek alakulását, a gyermeki élmény- és fantáziavilág gazdagodását, a tér-, forma- és színeképzetek gazdagodását, képi gondolkodás fejlődését, esztétikai érzékenységük, igényességük alakítását.

Célunk: hozzásegíteni a gyermekeket az alkotás élményéhez, belső képeik gazdagításához, képi-plasztikai kifejezőképességük, esztétikai érzékenységük fejlesztéséhez; megismertetni az eszközök használatával, a különböző technikákkal.

Feladataink: az esztétikai nevelés feltételeinek megteremtése; a népművészeti elemekkel, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal való ismerkedés; finommotorika, szem-kéz koordináció, kitartás, téri tájékozódás fejlesztése; új megoldások keresése, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra nevelés; a gyermekek önkifejezésének erősítése; az ábrázoló tevékenységekhez megfelelő hely, idő, eszköz biztosítása; a tevékenység örömeinek előtérbe helyezése; a gyermeki alkotások értékelése, önértékelés kialakítása.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére: a gyermek fogékony a művészetek, a népi kultúra iránt; egyéni képességei szerint képes saját elképzeléseinek megvalósítására; ismeri az eszközöket és azok helyét; különböző technikákat önállóan alkalmaz; képzelete gazdag, bátran kísérletezik; helyes ceruzafogással rajzol, vonalvezetése biztos; finommotorikája, szem-kéz koordinációja fejlett; örül a szépnek, értékeli saját és társai alkotásait.

6.5. Mindennapos mozgás

A gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához.

A tevékenység alapvető szervezeti keretei:

a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,

- b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,
- c) szervezett mozgásos tevékenység.

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok a pszichomotoros készségek és képességek fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza. Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek.

A mozgásos játékok, tevékenységek rendszeres alkalmazása kedvezően hat a kondicionális képességek (erő, állóképesség) fejlődésére, a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakására.

A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, **(népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc)**, amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

Célunk: a mozgás megszerettetése, tudatos mozgásigény kialakítása; a szervezet sokoldalú fejlesztése; fizikai képességek, kooperatív mozgás, akarat tulajdonságok (kitartás, kudarctűrés, önfegyelem) fejlesztése.

Feladataink: a mozgásos tevékenységekhez szükséges feltételek (hely, idő, eszköz, módszer) biztosítása; a nagymozgások, finommozgások, egyensúlyérzék, testséma, ritmusérzék fejlesztése; a szociális képességek (alkalmazkodás, szabálytudat, együttműködés) fejlesztése a mozgáson keresztül; a szabad levegőn való tartózkodás maximális biztosítása; a gyermekek mozgásigényének kielégítése; a fokozatosság és az egyéni terhelhetőség figyelembevétele.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére: a gyermek mozgása harmonikus, összerendezett; képes a különböző alapmozgásokra (járás, futás, ugrás, mászás, dobás, egyensúlyozás); ismeri és betartja a játékszabályokat; egészséges versenyszellem jellemzi; téri tájékozódása kialakult; képes a szabályok betartására, kezeli a siker- és kudarcélményeket.

6.6. A külső világ tevékeny megismerése

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a **helyi hagyományok és néphagyományok**, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak is birtokába jut, és azokat tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat; alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségszemlélete.

Célunk: a környezet tevékeny megismertetése és megszerettetése; a környezetvédelem, a környezettudatos magatartás megalapozása; a fenntarthatósági szemléletformálás; a gyermekek készségeinek, képességeinek alakítása.

Feladataink: a gyermeki érdeklődés kielégítéséhez megfelelő hely, idő, eszköz, élmény biztosítása; spontán és tervezett tapasztalatszerzés, megfigyelés, kísérletezés; ok-okozati összefüggések megvártatása; a szülőföld, a helyi és népi hagyományok megismertetése; a környezetbarát életvitel megalapozása; a matematikai tapasztalatszerzés játékos, cselekvő formáinak biztosítása.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére: a gyermek tudja teljes nevét, lakcímét, családtagjait; testsémája, téri tájékozottsága megfelelő; ismeri az alapvető közlekedési szabályokat; megkülönbözteti az évszakokat, napszakokat; felismeri az időjárás és az öltözködés összefüggéseit; ismeri környezete növényeit, állatait, gondozza, óvja azokat; elemi mennyiségi ismeretekkel rendelkezik; tárgyakat 10-ig megszámlál, összehasonlít, csoportosít; ismeri a geometriai alakzatokat, a jobb-bal irányokat.

6.7. Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység: az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növénygondozás.

A gyermek munka jellegű tevékenysége örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység; a tapasztalatszerzés, a munkavégzéshez szükséges attitűdök (kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság) alakításának fontos lehetősége; a közösségi kapcsolatok, a kötelesség- és felelősségvállalás, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos, a gyermek saját magához mérten fejlesztő, pozitív értékelést igényel.

Célunk: a munkavégzéshez szükséges attitűdök, készségek, képességek fejlődésének elősegítése; a gyermekek megismertetése egyszerű munkafolyamatokkal, munkaeszközökkel; a közösségi kapcsolatok formálása, a munka megbecsülésére nevelés.

Feladataink: változatos munkalehetőségek biztosítása; a munkatevékenységekkel kapcsolatos higiéniai és balesetvédelmi szabályok tudatosítása; a gyermekek motiválása, bevonása; megfelelő méretű és mennyiségű munkaeszköz biztosítása; az önkiszolgáló és közösségért végzett munka eredményeinek elismerése, a pozitív megerősítés.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére: a gyermek képes az önkiszolgálásra; örömmel segít társainak és a felnőtteknek; az elvállalt feladatokat kitartóan, önállóan, szívesen végzi; felelősségteljes, céltudatos, pontos; képes együttműködésre, munkamegosztásra; megbecsüli a munkát és annak eredményét; örömmel gondozza a növényeket, állatokat; ügyel saját és környezete rendjére.

6.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját.

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, párhuzamos tevékenységi formákban valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, amely elsősorban **játékba integrált tevékenységekben**, cselekvésekben valósul meg. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, több érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

A tanulás lehetséges formái az óvodában: utánzásos minta- és modellkövetés; spontán játékos tapasztalatszerzés; játékos, cselekvéses tanulás; gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés; óvodapedagógus által irányított megfigyelés, felfedezés; gyakorlati problémamegoldás.

Célunk: a tanulási tevékenységek során a gyermekek egyéni sajátosságait figyelembe véve képességeik optimális fejlődésének elősegítése; a tanuláshoz való pozitív érzelmi viszonyulás kialakítása; a gyermekek felkészítése az ismeretek kreatív alkalmazására; olyan jártasságok és készségek kialakítása, amelyek az iskolai beilleszkedést és az életben való boldogulást segítik.

Feladataink: a spontán játékos helyzetek kihasználása; változatos, cselekvő aktivitásra épülő irányított tapasztalási lehetőségek biztosítása; a gyermeki kérdésekre épülő ismeretátadás; az önálló tanulási folyamatokat támogató környezet biztosítása; gyakorlati problémamegoldásra ösztönző helyzetek teremtése; személyre szabott, pozitív értékelés; az egyéni fejlődési ütem figyelembevétele a differenciált képességfejlesztésben; a kiemelkedő képességű gyermekek felismerése és fejlesztése; részképesség-gyengeség, lemaradás időbeni felismerése, szakemberhez jelzés.

6.9. Differenciált fejlesztés:

A differenciálásnál fontos feladatunk:

- ✓ a gyermek megfigyelése, képességeinek feltérképezése, megismerése,
- ✓ a követelmények gyermekhez igazítása,
- ✓ esélyteremtés a továbblépésre, ösztönzés, motiválás,
- ✓ tévedések esetén segítség a helyes megoldás felfedezésében.

A differenciálás lehetőségei:

- ✓ az óvodai élet időkereteivel (folyamatos napirend, párhuzamos tevékenységek, rugalmas heti rend);
- ✓ célokkal (egyéniileg várható eredmények);
- ✓ a célok által meghatározott feladatokban;
- ✓ módszerekkel (a feladatokhoz vezető út);
- ✓ eszközökkel (azok milyensége, mennyisége, használati módja);
- ✓ elsajátítás időtartamával (kit és mennyi ideig);
- ✓ elsajátítás tempójával (a gyermek számára elegendő idő, az egyéni ütem figyelembe vétele);
- ✓ egyéni bánásmóddal (segítés módja, kommunikáció, kapcsolattartás);
- ✓ munkaformákkal (egyéni, csoportos, páros, mikrocsoporthos);
- ✓ pozitív visszajelzésekkel (egyéniileg szabott fejlesztő értékű, támogató jelleggel);
- ✓ képességek fejlesztésében („minden gyermek fejleszthető és fontos”);
- ✓ tartalom feldolgozásában (egy-egy tevékenység más-más tartalommal);
- ✓ tevékenységek megszervezésében;
- ✓ technikai megoldásokkal (különböző technikák jelenléte a tevékenységben).

Időkeretek: folyamatos napirend, párhuzamos tevékenységek.

Célok: egyéniileg várható eredmények.

Feladatok: a célokhoz igazodó, eltérő nehézségű feladatok.

Módszerek: különböző utak a célhoz.

Eszközök: mennyiség, minőség, használati mód.

Időtartam és tempó: az egyéni ütem figyelembevétele.

Egyéni bánásmód: segítségnyújtás módja, kommunikáció.

Munkaformák: egyéni, páros, mikrocsoporthos.

Pozitív visszajelzések: fejlesztő értékű, támogató értékelés.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére: a gyermek érdeklődő, bátran kérdez; szívesen vesz részt irányított tevékenységekben; a tanuláshoz szükséges kompetenciái (figyelem, emlékezet, gondolkodás) korának megfelelően fejlettek; rendelkezik problémafelismerő- és megoldó képességekkel; ismereteit a gyakorlatban is alkalmazza; helyes önértékelésre törekszik; a részképesség-gyengeséggel küzdő gyermekek képességei a szakemberek segítségével fejlődnek; a tehetséges gyermekek megtalálják a kiemelkedő képességüknek megfelelő tevékenységet.

6.10. Az iskolakezdéshez szükséges feltételek: testi, lelki és szociális érettség.

Testi érettség: a gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz, testarányai megváltoznak, megkezdődik a fogváltás. Mozgása összerendezettebb, harmonikus, finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

Lelki érettség: a gyermek nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik (téri észlelés, vizuális és akusztikus differenciáció, téri tájékozottság, testséma). Megjelenik a szándékos emlékezeti bevésés és felidézés, a szándékos figyelem. A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett kialakulóban van az elemi fogalmi gondolkodás. A gyermek érthetően, folyamatosan kommunikál, elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről, ismeri a viselkedés alapvető szabályait, elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Szociális érettség: a gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival. Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését. Feladattudata kialakulóban van, kitartása, munkatempója, önállósága, önfegyelme biztosítja a feladatok – szükség szerint kreatív – elvégzését.

A programunk szerinti nevelés eredményeként az óvodáskor végére a gyermek:

- ✓ mesehallgatási figyelme kitartó, elmélyült;
- ✓ szívesen mesél, történeteket alkot, bábozik, dramatizál;
- ✓ ismer és szívesen mond mondókákat, verseket, rigmusokat;
- ✓ tisztában van az alapvető néphagyományokkal, jeles napokkal;
- ✓ részt vesz a hagyományőrző tevékenységekben;
- ✓ kreativitása, képzelőereje fejlett, ötleteit bátran megvalósítja;
- ✓ közösségi magatartása pozitív, empátiával fordul társai felé;

- ✓ anyanyelvi kifejezőkészsége gazdag, árnyalt.

7. GYERMEKVÉDELEM

Településünkön, így óvodánkban is növekszik a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma. Ezért kiemelt feladatunk az egyéni sorsokkal való törődés. Minden pedagógus munkaköri kötelessége a gyermekvédelmi feladatokban való aktív közreműködés. A gyermekvédelmi munka irányítását az intézményvezető látja el.

Célunk:

- ✓ A gyermekek testi, érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének, jólétének biztosítása.
- ✓ A veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése.
- ✓ A családban történő nevelés segítése.

Feladataink:

- ✓ A gyermek személyiségének, szociális háttérének megismerése.
- ✓ Konstruktív, együttműködő kapcsolat kialakítása a szülőkkel.
- ✓ A hátrányos és veszélyeztetett gyermekek kiszűrése, a fejlődést veszélyeztető okok feltárása, a káros hatások pedagógiai eszközökkel történő ellensúlyozása.
- ✓ A gyakori és indokolatlan hiányzások figyelemmel kísérése.
- ✓ A szülők tájékoztatása jogaikról, kötelezettségeikről, valamint a szociális és gyermekvédelmi támogatási lehetőségekről (pl. térítésmentes étkezés).
- ✓ A gyermeki jogok, az esélyegyenlőség és az egyenlő bánásmód érvényesítése; krízishelyzetben nagyobb érzelmi támogatás, szükség esetén szakember (pszichológus) bevonása.
- ✓ Együttműködés a gyermekjóléti szolgálattal, védőnővel, háziorvossal, pedagógiai szakszolgálattal; szükség esetén jelzés a gyermekvédelmi rendszer felé.
- ✓ A gyermekbalesetek megelőzése, az intézményi óvó-védő előírások betartása (részletek az SZMSZ-ben és a Házi rendben).

Az intézményvezető gyermekvédelmi feladatai:

- ✓ A gyermekvédelmi munka irányítása, koordinálása.
- ✓ Kapcsolattartás az óvodapedagógusokkal, a gyermekjóléti szolgálattal és a jelzőrendszer tagjaival.

- ✓ A hátrányos és veszélyeztetett gyermekek adatainak nyilvántartása.
- ✓ A támogatásokhoz való hozzájutás elősegítése.
- ✓ Szükség esetén családlátogatás, környezettanulmány készítése.
- ✓ Éves gyermekvédelmi munkaterv készítése és értékelése.

A jelzés folyamatának lépései

Lépés Tartalom

1. Észlelés	Minden dolgozó figyeli a veszélyeztető jeleket.
2. Belső egyeztetés	Gyermekevédelmi felelős + intézményvezető tájékoztatása.
3. Írásbeli jelzés	Esetjelző lap kitöltése, megküldése a Család- és Gyermekjóléti Szolgálatnak.
4. Külső partnerek értesítése	Védőnő, gyermekorvos, gyámhatóság bevonása szükség szerint.
5. Szolgálat intézkedik	Kivizsgálás, szükség szerinti beavatkozás.
6. Dokumentálás, követés	Az eset nyomon követése az óvodában.

8. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE

8.1. Sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek

Sajátos nevelési igényű az a gyermek, aki a szakértői bizottság véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral küzd.

Óvodánk az Alapító Okiratában foglaltak szerint a következő SNI gyermekek integrált nevelését látja el: enyhe értelmi fogyatékos, beszéd fogyatékos, nagyothalló, önálló hely- és helyzetváltoztatásra képes mozgáskorlátozott, valamint egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermek.

Alapelveink:

- ✓ minden gyermek fejleszthető;
- ✓ segítő-támogató szemlélet;
- ✓ egyéni bánásmód;
- ✓ a gyermek meglévő képességszintje a kiindulási alap.

Célunk: befogadó inkluzív környezet megteremtésével, neveléssel a sajátos nevelési igényű gyermekek beilleszkedésének segítése a csoportjukba, az óvodai gyermekközösségbe. Egymás, a másság elfogadása, elfogadtatása. Készségeik, képességeik, személyiségük harmonikus fejlődésének a segítése, kiemelkedő képességeik erősítése.

Feladataink:

- ✓ Rugalmas szervezeti keretek biztosítása az egyéni fejlesztéshez.
- ✓ A fejlesztés a szakértői vélemény diagnózisára, javaslatára épül.
- ✓ A kompenzációs lehetőségek bővítése a kevésbé sérült funkciók fejlesztésével.
- ✓ A kiemelkedő teljesítmények felismerése és pozitív megerősítése.
- ✓ A szülők és a pedagógusok megfelelő tájékoztatása, együttműködés a családdal.
- ✓ A szükséges speciális fejlesztést gyógypedagógus (logopédus, konduktor, szurdopedagógus) végzi a szakvéleményben meghatározott óraszámban.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére: az SNI gyermekek teljes értékű tagjai a közösségnek, jól érzik magukat; szívesen játszanak és vesznek részt irányított tevékenységekben; egyéni fejlettségükhöz mértén magabiztosan tájékozódnak; kiegyensúlyozottak, motiváltak; képesek elfogadni és elfogadtatni másságukat.

8.2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő (BTMN) gyermek

A BTMN gyermek az életkorához képest jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási vagy magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, de nem minősül SNI-nek. Fejlesztése szakértői vélemény alapján, fejlesztőpedagógus vagy gyógypedagógus közreműködésével történik.

Célunk és feladataink: inkluzív környezet biztosítása; a szocializációt, kommunikációt serkentő eljárások alkalmazása; a szakértői vélemény alapján differenciált egyéni fejlesztés; együttműködés a fejlesztést végző szakemberrel.

A fejlődés várható eredményei: a BTMN gyermekek teljes értékű tagjai a közösségnek, képesek betartani az együttélés alapvető szabályait; szívesen játszanak és tevékenykednek; kiegyensúlyozottak, motiváltak.

8.3. Kiemelten tehetséges gyermekek

A tehetséges gyermek átlag feletti általános vagy speciális képességekkel, magas fokú kreativitással rendelkezik. Az óvodában elsősorban tehetségéretekről beszélünk. A tehetség beazonosítása megfigyeléssel történik, a tapasztalatokat a Fejlődési Naplóban (oviKRÉTA) rögzítjük majd meghatározzuk a gyermek tehetségprofilját, egyéni fejlesztését..

A tehetséggondozás területei: mozgás, nyelvi képességek, vizuális képességek, zenei képességek, matematikai-logikai képességek, természettudományos képességek.

Feladataink: a tehetségsírák felismerése; egyéni fejlesztési terv készítése; megfelelő légkör, eszközök, kihívások biztosítása; együttműködés, társas kapcsolatok fejlesztése; a szülők bevonása.

A fejlődés várható eredményei: a tehetséges gyermekek kiemelkedő képességei erősödnek, általános képességeik eléri az iskolakezdés szintjét; képesek együttműködni, feladattartásra, fejlődik önkontrolljuk.

8.4. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű (HH, HHH) gyermekek

A hátrányos helyzet fogalmát a gyermekvédelmi törvény határozza meg (alacsony szülői iskolai végzettség, tartós álláskeresés, elégtelen lakókörülmények). Halmozottan hátrányos helyzetű, ha ezek közül legalább kettő fennáll, vagy a gyermek nevelésbe vett.

Célunk: a fejlődést veszélyeztető okok felderítése; a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítése, jogainak érvényesítése; hátránykompenzációval az esélyegyenlőség biztosítása.

Feladataink: a HH/HHH gyermekek életkörülményeinek megismerése, figyelemmel kísérése; szükség esetén családlátogatás; érzelmi biztonságot nyújtó óvodai környezet biztosítása; differenciált nevelés, fejlesztés, tehetséggondozás; a rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése; a szülők tájékoztatása a támogatási lehetőségekről; együttműködés a segítő szervezetekkel.

Sikerkritériumok: a szülők bizalommal fordulnak hozzánk; a veszélyeztetett gyermekek időben megkapják a segítséget; rendszeresen járnak óvodába; hatékony együttműködés alakul ki a segítő szervezetekkel.

9. 1-ES TÍPUSÚ DIABÉTESSZEL ÉLŐ GYERMEK ELLÁTÁSA

A szülő kérelmére – az egészségügyi szakmai iránymutatás alapján – biztosítjuk az 1-es típusú diabéteszrel élő gyermek speciális ellátását (*Nkt. 62. §*). Legalább egy óvodapedagógus vagy nevelőmunkát segítő szakember rendelkezik a témában tanúsítvánnyal (Diabped, DiabMentor, Cukor Suli), és elsajátította a vércukorszint mérését és az inzulin beadását.

Ellátási folyamat:

- ✓ Szülői kérelem szakorvosi javaslattal.
- ✓ A gyermek csoporthoz rendelése megfelelő szakember jelenlétével.
- ✓ Diétás étrend biztosítása (szülői nyilatkozat alapján, vagy a szülő által bevitt étel elfogyasztásának lehetővé tétele – hűtés, melegítés biztosítása).
- ✓ Rendszeres vércukorszint-mérés, inzulin beadása az előírás szerint.
- ✓ Megfelelő időben történő étkezés biztosítása.
- ✓ Folyamatos kapcsolattartás a szülővel és az egészségügyi szakemberekkel.

A pedagógus feladata: a gyermek segítése, a hipoglikémia (alacsony vércukorszint) és hiperglikémia (magas vércukorszint) tüneteinek felismerése, a szülővel egyeztetett teendők végrehajtása (gyors szénhidrát adása, Glucagon beadása eszméletvesztés esetén). Alacsony vércukorszint gyanúja esetén a gyermeket tilos magára hagyni!

10. FOKOZOTT KOCKÁZATÚ ALLERGIÁS GYERMEK ELLÁTÁSA

Az allergiás (különösen anafilaxiás) gyermekek biztonságos környezetének biztosítása érdekében:

Megelőzés:

- ✓ Az intézményi étkezés ellenőrzött lebonyolítása, az allergének minimalizálása.
- ✓ A kívülről bevitt élelmiszerek allergéntartalmának kontrollálása.
- ✓ Rovarcsípések elkerülése (pl. darázscsapdák, figyelmeztetés).

Teendők anafilaxia (súlyos allergiás reakció) esetén:

- ✓ Az anafilaxia életveszélyes állapot, az egyetlen hatásos sürgősségi gyógyszer az adrenalin autoinjektor (AAI). A súlyos allergiás gyermekeknek mindig maguknál kell tartaniuk kettőt.
- ✓ Tünetek: bőrviszketés, csalánkiütés, légúti (nyelvduzzanat, nehézlégzés, sípoló légzés), keringési (gyengeség, szédülés, ájulás), emésztőrendszeri (hányás, hasmenés), eszmélet- és tudatzavar.
- ✓ Teendő: azonnal AAI beadása, majd mentőhívás, és a gyermek folyamatos felügyelete. A pedagógusok felkészültek az AAI használatára.

11. AZ ÓVODA HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI ÉS RENDEZVÉNYEI

Az ünnepek kiemelt eszközei a nevelésnek: lehetőséget adnak a szülőkkel való kapcsolattartásra, a közösségi élményekre, a hagyományok ápolására. A nevelőtestület évente átgondolja az ünnepek formáját.

Időpont	Alkalom	Tevékenység
Szeptember	Szüret	Szőlőpréselés, terményképek, szüreti dalok, tánc (szülők számára is látogatható)
	Szeptember 30. Népmese világnapja	Óvónői mesejáték
Október	Október 4 Állatok világnapja	Állatsimogatás, állatos mondókák, versek, énekek
November	Márton-nap	Lámpáskészítés, libás játékok, libás mesék, mese Szent Mártonról
	Advent	Gyertyagyújtás, koszorú készítés, faluadvent
December	Miklós nap	Mikulás csomagok
	Luca-nap	Luca napi búza ültetés
	Karácsony	A közös készülődés öröme, versek, dalok, énekek
Február	Február 2.	Medvéhez kapcsolódó játékok, versek, dalok
	Farsang	Farsangi alakoskodás, álarc készítés (szülők számára is látogatható)
	Kiszebáb-égetés	Kiszebáb készítése, tavaszköszöntő versek, énekek (szülők számára is látogatható)
Március	Március 15	Megemlékezés az 1848/1849 Szabadságharc hőseiről
	Március 20 Víz világnapja	Környezettudatos nevelés

Időpont	Alkalom	Tevékenység
Április	Húsvét	Ház körül élő állatok, mesék, versek, dalok locsolóversek
Május	Május 1	Májusfa állítás (április utolsó munkanapja)
	Anyák napja	Csoportonként eltérő szokással köszöntjük az édesanyákat
	Madarak és fák napja	Környezettudatos nevelés
	Pünkösöd	Pünkösödölés (Falunapi szereplés, májusfa kitáncolása)
	Évzárók	Csoportonként eltérő módon
	Gyerekhét	Játékos foglalkozások, kézműves tevékenységek, bemutatók
	Ballagás	Nagycsoportos gyermekek búcsúzó műsora
Június	Kirándulás	Csoportonként, szülők igényeire alapozva

12. TERVEZÉS, DOKUMENTUMOK, MÉRÉS, ÉRTÉKELÉS

12.1. A tervezés rendje

Az óvodai nevelés tervezése az Alapprogram, a helyi pedagógiai program, majd az éves munkaterv, végül a csoportnapló szintjén valósul meg. A tervezés során a következő szempontokat érvényesítjük:

- ✓ a közös értékrend biztosítása,
- ✓ áttekinthetőség, lehetőség a módosításokra,
- ✓ tudatos tervezés a differenciált tevékenység feltételrendszeréhez,
- ✓ többoldalú tapasztalatszerzésre törekvés,
- ✓ a játék, mint a gyermek legfőbb tevékenységének feltételei.

Feladataink:

- ✓ Nevelési céljaink ismeretében fejlesztési feladatainkat, tevékenységeinket a gyermekek életkori és egyéni adottságaihoz igazodva tervezzük, építve a gyermeki ötletekre, igényekre, az eltérő fejlődési ütemre.
- ✓ A játékot, mint a legalkalmasabb ismeretszerzési formát alkalmazzuk tervező munkánkban és annak megvalósításában.
- ✓ A tervezési időszakok hossza fél év (szeptember–december, január–május); ennek megfelelően készítjük el a nevelőmunka tervezését és értékelését.
- ✓ A nyári időszakra közös nevelési tervet készítünk.
- ✓ A módszerek, eszközök megválasztása, a foglalkoztatás formája (kötött vagy kötetlen) az óvodapedagógus kompetenciája, figyelemmel az egyéni és életkori sajátosságokra.

Kötelező szervezett mozgásos tevékenység: mindennapos mozgás (a napirendbe építve, spontán és irányított formában).

Tervezett, kötetlen vagy kötött formában megvalósuló tevékenységek: verselés, mesélés (naponta); ének, zene, népi játék, tánc (heti egy alkalommal); rajzolás, festés, mintázás, kézi munka (heti egy alkalommal); a külső világ tevékeny megismerése (környezeti nevelés, matematikai tapasztalatok) heti egy-egy alkalommal.

12.1.1. Havi tematikus terv

Hónap	Téma	Mese	Tevékenység	Dal
Szeptember	Megérkezett az ősz – szüret, termések	Szóló szőlő...	Szőlőpréselés, terményképek gyűjtése	Szüreti dalok
Október	Mihály-nap és az állatok – pásztorélet	Az állatok nyelvén tudó juhász	Fonás, pásztorjátékok	Őszi dalok
November	Márton-nap – fény és jószág	Szent Márton legendája	Lámpáskészítés, libás játékok	Libás dalok

Hónap	Téma	Mese	Tevékenység	Dal
December	Adventi vára- kozás – készü- lődés, szeretet	A kis fenyő tör- ténete	Mézeskalács, ad- venti koszorú	Karácsonyi énekek
Január	Téli mesék – hó, tél, madár- etetés	A kesztyű	Madáretető készí- tés	Téli dalok
Február	Farsang ideje – vidámság, át- változás	A csillagszemű juhász	Jelmezkészítés, farsangi multság	Farsangi dalok
Március	Tavaszcvarás – ébredő termé- szet	A három pil- langó	Virágültetés, ki- szabás	Tavaszi da- lok
Április	Húsvét – újjá- születés	A nyúl és a sün	Tojásfestés, locso- lóversek	Húsvéti da- lok
Május	Pünkösdi és család – össze- tartozás	Pünkösdi királyfi	Pünkösdi játékok, anyák napi készü- lődés	Pünkösdi dalok
Június	Nyári mesék – természet, ki- rándulás	A só	Mezítlábas ös- vény, udvari játé- kok	Nyári dalok

12.2. Szakmai dokumentumok

Intézményünk szakmai dokumentációs rendszere:

A csoportnaplót, a fejlődési naplót a nevelőtestület által kidolgozott, a jogszabályoknak meg-
felelő formátumban vezetjük az egységes oviKRÉTA rendszerben.

Csoportnapló: az óvoda pedagógiai programja alapján a nevelőmunka tervezésének dokumentálására szolgál. Az óvodai csoportnaplóban fel kell tüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját és címét, a nevelési évet, a csoport megnevezését, a csoport óvodapedagógusait, a megnyitás és lezárás helyét és időpontját, az óvodavezető aláírását, az óvodai körbélyegzők lenyomatát, a pedagógiai program nevét.

Fejlődési napló: a gyermekek egyéni fejlődésének regisztrálására szolgáló dokumentum, mely a gyermek óvodába kerülésétől az iskolába meneteléig tartalmazza fejlődését és a szükséges fejlesztési feladatokat. Tartalmazza:

- ✓ a gyermek anamnézisé,
- ✓ a gyermek fejlődésének mutatóit (érzelmi-szociális, értelmi, beszéd-, mozgás-fejlődés), valamint az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos egyéb megfigyeléseket,
- ✓ a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt,
- ✓ amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus, a fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatait, a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait,
- ✓ a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket.

Felvételi és mulasztási napló: az óvodába felvett gyermekek nyilvántartására és mulasztásaik vezetésére szolgál. Tartalmazza a gyermek adatait (név, születési idő, lakcím, szülők neve, felvétel időpontja, igazolt/igazolatlan hiányzások, szakértői vélemény adatai).

Óvodai törzskönyv: az óvodára vonatkozó legfontosabb adatok vezetésére szolgál (létszám, csoportok, dolgozók, épületadatok, felszereltség). Kitöltése évente két alkalommal történik, október 1. és május 31. állapotnak megfelelően.

Dokumentum	Tartalom / cél
Óvodai nevelés országos alapprogramja	Alapdokumentum
Helyi Pedagógiai Program	Helyi sajátosságok, célok, feladatok
Éves munkaterv	Az adott nevelési év feladatai, eseményei
Csoportnapló (oviKRÉTA)	A nevelőmunka tervezésének, a csoport tevékenységeinek dokumentálása
Fejlődési napló (oviKRÉTA)	A gyermekek egyéni fejlődésének regisztrálása, fejlesztési feladatok, szülői tájékoztatás
Felvételi és mulasztási napló (oviKRÉTA)	A felvett gyermekek nyilvántartása, hiányzások vezetése
Óvodai törzskönyv	Az óvoda legfontosabb adatainak (gyermeklétszám, dolgozók, épület) vezetése

12.3. A gyermek fejlődésének nyomon követése

A gyermekek fejlődését folyamatosan megfigyeljük, és a Fejlődési Naplóban rögzítjük (oviKRÉTA). A nyomon követés kiterjed az érzelmi-szociális, értelmi, beszéd- és mozgásfejlődés területére, valamint a pedagógiai programban meghatározott tevékenységekhez kapcsolódó egyéb megfigyelésekre.

A helyi programhoz kapcsolódó megfigyelési szempontok:

- ✓ mesehallgatási figyelem,
- ✓ beszéd és kommunikáció fejlettsége,
- ✓ szerepjátékban való részvétel,
- ✓ közösségi viselkedés,
- ✓ hagyományokhoz kapcsolódó élmények felidézése,
- ✓ kreativitás és önkifejezés.

A fejlődés dokumentálása: megfigyelési napló, gyermekmunkák gyűjtése, fényképes portfólió, fejlődési napló.

12.4. Mérések az óvodában:

- ✓ Egészséges életmód bemenet vizsgálata (újonnan érkező kiscsoportosok, november 30-ig).
- ✓ Egészséges életmód kimenet vizsgálata (nagy csoportosok, május 31-ig).
- ✓ DIFER mérés (középső csoportosok január 31-ig, nagy csoportosok október 31-ig).

- ✓ Gyermek fizikai állapotának mérése (évente kétszer: november 30-ig és március 31-ig).
- ✓ A tanköteles kort megelőző nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható (eDIA, DIFER).

A szülők évente legalább két alkalommal kapnak szöveges tájékoztatást gyermekük fejlődéséről. Ezt megelőzően a fejlődési naplót az oviKRÉTA rendszerben töltjük ki. Szülői kérésre vagy probléma esetén a tájékoztatás folyamatosan biztosított.

12.5. A pedagógiai-szakmai munka eredményességének értékelése

A pedagógiai programban meghatározott feladatok végrehajtását az alábbi szempontok alapján értékeljük:

- ✓ A gyermekek mese iránti nyitottságának, mesehallgatási szokásainak pozitív alakulása.
- ✓ A néphagyományok, jeles napok ismeretének bővülése a gyermekek körében.
- ✓ A szülők aktivitásának növekedése a hagyományörző programokban.
- ✓ A gyermekek iskolaérettségi mutatóinak (DIFER) javuló tendenciája.
- ✓ Az óvodapedagógusok szakmai fejlődése a mese- és hagyománypedagógia területén.
- ✓ Az értékelés nem csak éves szinten, hanem folyamatosan (pl. félévente) történik.
- ✓ A nevelőtestület önértékelése kiterjed a pedagógiai program megvalósításának értékelésére is.

Az értékelés folyamatos: a csoportnaplóban féléves értékelések, a nevelési év végén az intézményvezető éves beszámolójában elemzés készül a fenti indikátorok teljesüléséről. A nevelőtestület önértékelést készít, amelynek része a pedagógiai program megvalósításának értékelése

13. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A nevelőtestület elfogadó nyilatkozata

Az intézmény nevelőtestülete a Pedagógiai Program módosításait a 2025.08.27.-én megtartott nevelőtestületi értekezleten elfogadta.

.....

Nevelőtestület nevében

A Szülői Szervezet véleményezési joga

A Szülői Szervezet az intézmény Pedagógiai Programjának módosításaival kapcsolatos véleményezési jogát a 20/2012 (VIII.31) EMMI 4.§ (1)/p alapján bekezdésben meghatározottak szerint gyakorolta.

.....

Szülői Szervezet nevében

Az intézményvezetői jóváhagyás

Az intézmény Pedagógiai Programjának módosítását a 2025.08.29. napon intézményvezetői jogkörömben jóváhagyom.

.....

Intézményvezető

A fenntartó jóváhagyó nyilatkozata

Az intézmény Pedagógia Programjának módosítását, amelyet az intézmény nevelőtestülete 2026.08.27. -én elfogadott, az intézmény vezetője 2026.08.29.-én jóváhagyott, a mai napon 123/2026. (X.24) határozatszámon, a fenntartó képviselőjeként jóváhagyom.

Kisláng, 2026. szept. 24.

Kovács Mihály

Polgármester

